

PATLICAN YETİŞTİRİCİLİĞİ

EKOLOJİK İSTEKLERİ

1. İklim İstekleri

Patlıcan, sıcak iklim sebzesidir, soğuklardan çok etkilenir. Yetiştirilme devresinde sıcaklık -1-20C' sıcaklığa düştüğü zaman bitki yaşamını yitirir. Ilıman iklimlerde yıllık kültür bitkisi olarak yetiştirildiği için tohum ekiminden itibaren hasat devresi sonuna kadar don olmayan ve bitkinin gelişmesi ile ürün vermesi için normal olarak 15-35 0C sıcaklığa ihtiyacı vardır. İyi bir yetiştiricilik için ortalama 6 aylık bir vegetasyon dönemine gereksinim vardır. Tropik ve subtropik iklime sahip olan yerlerde ise küçük bir ağaç şeklinde olup çok yıllıktır.

2. Toprak İstekleri

Patlıcan toprak bakımından oldukça seçici bir sebzedir. Killi topraklardan hoşlanmaz. Ağır ve rutubetli topraklarda kök çürüklüğüne sıkça rastlanır. Derin, yumuşak, geçirgen, organik madde ve besin maddesine zengin tınlı topraklarda iyi gelişir ve bol ürün verir. Erkencilik düşünüldüğünde ahır gübresi veya yeşil gübreleme yapılmış tınlı-kumlu topraklardan yararlanılmalıdır.

Patlıcan Çeşitleri

Ülkemizde en çok yetiştirilen ve tüketilen patlıcan çeşitleri şunlardır: Kemer patlıcanı, Halkapınar patlıcanı, Bostan patlıcanı, Kirmastı patlıcanı, Yalova- 49 patlıcanı, Gönen patlıcanı. Ayrıca son yıllarda yabancı çeşitler de yaygınlaşmaktadır. Bunlar ise ;Long purple, Viserba, Black Beauty' dir.

Patlıcan Ekim ve Dikimi

Hazırlanan tarlaya tohumlar direk ekilerek yetiştiricilik yapılmaktadır; ancak, bu yöntem çok zahmetli ve ekonomik olmadığından tavsiye edilmeyen ve kullanılmayan bir yöntemdir. Patlıcan tohumları, bahçedeki esas yerlerine dikim zamanları gözönünde tutularak sıcak yastıklara ekilir. Ekimde m²'ye 5-6g tohum kullanılır. Sıraya ekim yapılır. Tohum ekiminden sonra tohumların üzeri 0,5 cm kadar kalınlıkta harçla örtülür ve üzerleri tahta tokmakla hafifçe bastırılır. Daha sonra tohumların üzeri süzgeçli kovalarla tohumun bulunduğu bölgeye kadar yastıklar ıslatılır. Patlıcan tohumları sıcak yastıkta toprak sıcaklığı 25-300C olduğu zaman 10-15 gün sonra çimlenmeye başlar. Tohumlar çimlendikten sonra sıra üzerinde 3-4 cm' de bir fide bırakılır. Patlıcan tohumları sıraya ekilmişse, elde edilen fidelerin şaşırtılmasına gerek yoktur. Son yıllarda sıcak yastıklardaki üretim yerine viollerde topraklı fide yetiştiriciliği yaygınlaşmaya başlamıştır. Viollerde yetiştirilen fideler, daha sonra esas yerlerine topraklı olarak dikilir. Patlıcan fidelerinin dikim zamanı bölgenin ilkbahar donlarının sona ermesine bağlıdır. Patlıcan fideleri tarlaya dikildikten (şaşırtıldıktan) sonra can suyu verilir. Dikim zamanı hava sıcak ise patlıcan fideleri ilk günlerde, adeta toprak yüzüne yapışmış cansız bir manzara gösterir. Fidelerin bu durumuna aldanılmamalıdır; çünkü dikimden bir hafta sonra tutmuş fidelerin canlandıkları görülür. İşte bu devrede tutmamış olan fidelerin yerine yedekleri dikilmelidir.

Sulama

Patlıcan yetiştiriciliğinde pratik bir kaide olarak ilk can suyundan sonra-hava durumuna göre-15-20 gün müddetle su verilmez. Bundan sonra ihtiyaç olursa bolca su verilir. Çiçeklenme devresinde yersiz sulamadan kaçınılmalıdır. Bitkiler üzerinde ilk meyveler görülmeye başladıktan sonra bitkinin durumuna göre belli periyotlarla su vermek ve özellikle hasat devresine girildikten sonra her hasadın ardından sulama ihmal edilmemelidir. En uygun ve tavsiye edilen sulama yöntemi damlama sulamadır. Patlıcan yetiştirme devresinde 7-8 günde bir sulanmalıdır; aksi takdirde gelişme yavaşlar mahsul azalır ve meyvelerde acılık başlar.

Gübreleme

Patlıcan ahır ve ticaret gübrelere sever. Sonbaharda patlıcan tarlasına dekar başına 5-6 ton yanmış ahır gübresi verilmelidir. Ahır gübresine ek olarak ticari gübre verilmelidir. 8-12 kg azot, 8-10 kg fosfor ve 8-10 kg potasyum verilmelidir.

Budama

Sera patlıcan çeşitlerinde budama önemli rol oynar. 2,5-3 m boylanan çeşitlerde 3-4 gövdenin gelişmesine izin verilir. Bu gövde üzerindeki koltuklar üzerinde 2 meyve oluştuktan sonra uçları alınır. Hastalıklı yapraklar da sık sık temizlenmelidir. Genellikle hasat sonuna geldiği zaman hasat süresini uzatmak amacıyla, gelişmesi duraklamış olan patlıcan bitkileri 2-3 yaprak üzerinden budanır.

Destek Sağlama

Bitkileri; ışıklanma durumlarını iyileştirmek, bakım işlerini kolaylaştırmak, hastalık ve zararlıların kontrolünü sağlamak, bitkiler arasındaki hava hareketini kolaylaştırmak ve sonuçta verimle birlikte kaliteyi artırmak amacıyla askıya almak gerekmektedir. Askıya almak amacıyla bitki sıralarına paralel olarak 2 m yukarıdan çekilen tellerden her bitkiye 3-4 adet ipler sarkıtılmaktadır. Sarkıtılan bu ipler ana gövde üzerinde bırakılan 3-4 adet ana dalın dibine ayrı ayrı bağlanarak dallara sardırılır yani her bitki 3-4 iple yukarıdaki tele asılır.

Meyve Tutumunu Artırıcı İşlemler

Çiçek tomurcuklarının iyi gelişiminde sıcaklığın rolü büyüktür. Gece sıcaklığının yüksek olması, gece ile gündüz sıcaklıkları arasındaki farkın çok az ve ya hiç olmaması yanında fazla gübreleme ve ışık azlığı çiçeklerin deforme olmasına ve çiçeklenmenin durmasına neden olur. Çiçeklerin normal geliştiği durumlarda bile çiçek tozlarının çok az miktarda oluşması özellikle fosfor eksikliğinden meydana gelir. Yine düşük ortam sıcaklıkları da çiçek tozlarının canlılıklarını yitirmesine neden olur. Böyle durumlarda döllenmenin olmaması nedeniyle çiçekler dökülür. Çiçek tozlarının dağılımı ve dağılan çiçek tozlarının dişi tepesinde çimlenme durumları verim üzerinde büyük etkiye sahiptir. Ortam neminin bu konudaki etkisi büyüktür. Seralarda bombus arısı kullanımı döllenmeyi sağlamak amacıyla kullanılmaktadır.

Yabancı Otlarla Mücadele

Fideler esas yerlerinde gelişmeye başladığı andan itibaren yaklaşık 2 hafta sonra 1.çapa yapılır, birinci çapadan 2-3 hafta sonra 2.çapa yapılır. Bu sayede, yabancı otlar yok edilir, kaymak tabakası kırılır. Toprağı havalandırmak ve rutubeti korumak maksadıyla sıra aralarında birkaç defa çapa yapmak faydalıdır.

Hastalıklar ve Mücadele Yöntemleri

a.Domates Mildiyö Hastalığı: Hastalıklı bitki artıkları ve meyveler toplanıp imha edilmeli, patlıcan tarımı sabah ve akşam çiğ tutmayan güneşe bakan yerlerde yapılmalıdır.

b.Patlıcan Erken Yanıklık Hastalığı: Temiz tohum kullanılmalı, fidelikler ve seralar sık sık havalandırılmalı, aşırı sulamadan kaçınılmalı, hastalıklı bitki artıkları ve fideler araziden uzaklaştırılmalıdır.

Bakteriyel Benek Hastalığı: Hastalıklı bitki artıkları yok edilmeli, fidelik ve seralar sık sık havalandırılmalı, hastalığın görüldüğü seralarda 1 yıllık ekim nöbeti uygulanmalıdır.

Külleme Hastalığı: Hastalıklı bitki artıkları toplanıp yakılmalı veya derine gömülmelidir.

Hasat ve Verim

Asıl hasat zamanı çeşidin hakiki meyve iriliğinin 1/3'ünü aldığı zamandır. Hasat gecikirse meyveler kartlaşır, renkleri açılır ve çekirdekleri sertleşerek yenme kabiliyetleri gittikçe kaybolur. Patlıcan bitkisinde ilk hasat alttaki meyvelerin koparılması ile başlar ve kademeli olarak yukarıya doğru devam eder. Hasadı gelmiş meyveler bıçakla, sapları ile birlikte kesilir. İrilik, düzgünlük ve renklerine göre sınıflara ayrılarak ambalaj kaplarına sıkıştırılmadan konulmalıdır. Bir dekardan 3.000-5.000 kg verim alınmaktadır.

Depolama

Patlıcanların 7-10°C'lik sıcaklıklarda depolanması önerilmektedir. Bununla birlikte özellikle kısa süreli depolamalarda, optimum depolama sıcaklıkları 10-12°C' dir. Patlıcanlar 10°C' de 10 gün, 7-10°C' de 1 hafta, 21°C' de 3 gün zarar görmeden muhafaza edilebilir. Düşük sıcaklıklarda üşüme zararı meydana gelir. Ayrıca su kaybının sebep olduğu yumuşama ve buruşmayı önlemek amacıyla %90-95 gibi yüksek nispi nemde depolanmalıdır.